

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Crisis Theologica

Cárdenas, Juan de

Sevilla, 1687

Cap. VII. An liceat fæmina expellere medicamento indirecto fætum
inanimempropter vitandam infamiam, aut occisionem?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75689](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75689)

3588. Brunæ in Moravia.

53. Neque insolitum est, ex putrefacto semine generari, etiam ex copula coniugali, vivens irrationale; scimus enim ita accidisse non semel in hac provincia, ita ut natum fuerit animalculum porcello simile, quod vulgo appellant *Engendro*; quod ubi ex utero prodijt, cucurrit velociter per terram.

54. Illi ergo viri docti, quos suppressis nominibus refert Lumbier, fortasse ex insufficientibus indicijs cognoverunt, illum fetum, quem Sanctimonialis Deo devota, ab incubo violento conceperat, esse non prolem humanam, sed vivens monstruosum. Sic enim recte cõsulissent, propinari pharmacum ad eiusmodi abortum. Nescimus enim, ipsos inductos esse ea ratione de aggressore violento castitatis.

55. Sed utcumque casus acciderit, inquirimus, an casu quo, arte Sathana succubi, & incubi, fãmima vim passa conceperit, & iudicio medicorum portet in ytero fetum humanum adhuc inanimem, licitum sit procurare abortum ad vitandam infamiam? Afferoque, assertionem affirmativam contineri sub hac damnatione; quæ quidem assertio eodem modo ostenditur, ac præcedens. Primo. Etenim damnatio est universalis; damnat enim propositionem, quæ doceat, licere expellere fetum humanum adhuc inanimem, proter vitandam infamiam, aut occisionem fãmimæ prægnantis; sed in eo casu propositio loquitur de fãmima, quæ vult expellere fetum humanum adhuc inanimem; propter vitandam suam infamiam, aut occisionem: ergo ea propositio subiacet damnationi.

56. Secundo. Quia licet in ipso congressu, semen humanum à Sathana immissum sit aggressor violentus castitatis, aut postquam semen conversum est in fetum, iam eo tempore non est aggressor castitatis: cum solum sit aggressor illius, dum violat castitatem.

57. Tertio. Quia nullus est aggressor, nisi in eo temporis momento, quo instat ius defendendi se, & impediendi iniuriam. Quarto. Nã eo tempore, quo Sathanas non est aggressor contra castitatem, nec instrumentum illius, id est, semen humanum ab eo immissum, potest esse aggressor. Vide hæc argumenta latius proposita cap. præced.

58. Nec satisfacit Lumbier, etiam si dicat, se loqui solum de probabilitate speculativa. Tum quia hæc argumenta probant, neque probabilitatem speculativam convenire ei assertioni: tum etiam quia quæ speculative probabilia sunt, si nullã alia circumstantia superaddatur in praxi, utique sunt practice probabilia; cum tamen in hoc casu speculatio consideret omnes circumstantias, quas in praxi.

C A P V T VII.

An liceat fãmimæ expellere medicamento indirecto fetum inanimem propter vitandam infamiam, aut occisionem?

SUMMARIVM.

Duplex genus medicamenti, aliud directum, & aliud indirectum.

num. 58.

Opinio docens matri periclitanti licitum esse assumere indirecta cum periculo prolis etiam animate.

num. 60.

An sicut propter periculum vita potest

potest uti medicamentis indirectis, possit etiam illis uti propter vitandam infamiam? num. 61.
Et questio solum est, quando fetus est inanimis. num. 62.

Quando scissio vene sit medicamentum directe tendens ad expulsionem fetus? num. 63.

Nefas est, quod femina non laborans graviter utatur medicamento indirecto propter periculum extrinsecum; & opposita opinio subiacet damnationi. num. 64.

Procurat abortum, qui ponit media probabiliter efficacia. num. 65.

Qui ponit causam per accidens ex intentione consequendi effectum, procurat effectum. num. 67.

59. **D**Vplex genus medicamenti (quod ad præsens attinet) distinguendum est. Alterum, quod directe tendit ad nocendum fœtui, v. g. quod tendit ad vulnerandum, fœtum. Alterum, quod solum respicit sanitatem matris, vt venæ scissio, phararmacum humoris purgativum, balneum &c., quæ aliquando solent nocere fœtui; & hoc dicitur medicamentum indirecte tendens in detrimentum prolis.

60. Deinde præmittendum est, esse opinionem inter plures Theologos receptam, matri periclitanti ex gravi morbo licitum esse assumere medicamenta secundi generis, quavis probabiliter timeatur nocumentum prolis, etiam animatæ. Ita P. Thom. Sanch. lib. 9. de matrim. disp. 20. num. 34. & apud ipsum Corduba, Navarra, Rodriguez, Ludovicus Lopez, Vega, Bañez, Enriquez, Benzoni, & Sa: quia mater ius habet ad suam vitam tuendam; præcipue cum fœtus, licet animatus, maximum nocumentum accipiat à morbo matris: quod si fœtus propter scissionem venæ; & emissionem sanguinis pe-

riclitetur, tunc id nocumentum prolis contingit indirecte, & præter intentionem.

61. Inquirimus ergo, an sicut femina propter periculum gravis morbi potest uti medicamentis secundi generis, ita vt præter intentionem periclitetur fœtus animatus, possit femina propter vitandum periculum ab extrinsecis, nempe infamiam, aut occisionem, uti eisdem medicamentis indirecte expulsivis, quando fœtus est adhuc inanimis.

62. Et supponimus, id non licere, quando fœtus est animatus, & mater non infirmatur graviter, sive periculose: nam Authores citati solum id concedunt matri, quando ei imminet periculum vitæ. Quare solum inquirimus, quando fœtus est inanimis, & mater non infirmatur graviter.

63. Supponimus etiam, si femina ita prægnans patiat scissionem venæ, & conetur prodire tantam sanguinis quantitatem, vt deficiat sanguis necessarius ad procreationem prolis, id esse nefas: quia tunc scissio venæ non est enumeranda inter medicamenta secundi generis; cum ea sanguinis emissio directe tendat ad destructionem prolis.

64. In præsentibus ergo quaestione dicendum, est illicitum esse, quod femina nullo morbo gravi laborans, propter infamiam, aut occisionem vitandam, utatur illis medicamentis indirecte tendentibus ad expulsionem fœtus inanimis; & propositionem affirmantem, id esse licitum, subiicere huic damnationi. Probat. Nam iuxta damnationem hanc, illicitum est procurare talem abortum, propter vitandam infamiam, aut occisionem; sed in præfato casu ea femina procurat abortum propter vitandam infamiam, aut occisionem: ergo iuxta damnationem

*Th. Sanch.
Cordoba.
Navarr.
Rodriguez
Lopez.
Vega.
Bañez.
Enriquez
Benzoni
Sa*

tionem hanc, id genus, medicamenti
est illicitum huic fœminæ

65. Minor patet: tum quia supponimus, id nō facere ex intentione fœnitatis, sed ex intentione vitandæ infamiæ, aut occisionis; & idem est procurare, ac intendere. Tum etiam, quia non solum procurat aliquid is, qui ponit media certo efficacia, sed etiam is, qui ponit media, probabiliter efficacia, sive quæ probabiliter habebunt effectum. Sic non solum procurat simoniace beneficiū Ecclesiasticum, qui paciscitur de pretio; sed etiam, qui adhibet intercessores, qui consequantur eiusmodi emptionem, aut pactum: cum tamen intercessio soleat esse solum probabiliter efficax. Fœmina ergo, quæ sanguinem emittit eo fine, vt abortiatur; quamvis sanguinis emissio non sit medium omnino efficax ad abortum, vere illum procurat.

66. Dices. Non procurat effectum, qui ponit causam per accidens: sed emissio sanguinis est causa per accidens abortus: ergo fœmina prægnans, quæ ponit talem causam per accidens, non procurat abortum.

67. Respondeo distinguendo maiorem: non procurat effectum, qui ponit causam per accidens, [ex intentione consequendi effectum,] nego; [absque ea intentione] omitto. Sic enim in 2. part. Crif. Theol. disp. 43. cap. 1. num. 6. docui, quando ponitur causa per accidens pollutionis ex intentione habendi talem pollutionē, esse pollutionē, nē volitam in tali causa.

CAPVT VIII.

Fit periculum de propositione. 35.

SUMMARIVM.

Quomodo hæc propositio speculativa respiciat praxim. num. 68.

Dilemate convincitur falsitas propositionis. num. 69.

Qua ratione non sit probabilis defectu fundamenti? num. 70.

Quo pacto aduersetur Evangelio circa Sanctum Ioannem Baptistam? num. 71.

Qua ratione aduersetur alijs textibus Sacra Scriptura? num. 73.

Ostenditur pravitas consequentiæ contentæ in propositione damnata. num. 74.

68. **P**ropositio 35. ex damnatis est: Videtur probabile, omnem fœtum, quandiu in utero est, carere anima rationali; & tunc primum incipere eandem habere, cum paritur; ac consequenter dicendum erit, in nullo abortu homicidium committi. Quæ propositio licet speculativa videatur; ea tamen à suo Authore ordinatur ad consequentiam practicam, scilicet ne peccatum procurandi abortum, dicatur esse homicidium; & vt probabile sit, facientem abortum nō incurere irregularitatem ex homicidio provenientem.

69. Et quidem prima pars propositionis speculativa non est dicenda opinio, sed delirium; pugnat enim contra evidentiam oculorum. Nam vel infusio animæ rationalis requirit totum tempus novem mensium, vel non requirit? Si primum; infero: ergo quando infans nascitur sep-

ooo timo.